

REVELAȚIA LUI EZRA

SORIN MIHAI IENOVAN

Teologie Pastorală anul IV

Rezumat: Este un lucru îndeobște cunoscut că există o serie de evanghelii, fapte, epistole și apocalipse apocrife. Acestea fac obiectul unor traduceri în diverse limbi, iar treptat, dicționarele biblice, enciclopediile, manualele și culegerile de texte le-au făcut cunoscute publicului, fie în mod complet, fie în mod fragmentar. Astfel se va vedea că nu întâmplător acestea au fost excluse din canon sau mai bine zis, s-au exclus singure pentru că, în ciuda interesantului lor conținut, nu au putut să îndeplinească rolul dublu pe care ar fi trebuit să îl joace: să însufle adevărata religie și să contribuie la răspândirea adevăratei istorii.

Cuvinte cheie: *apocrife, Ezra, istorie, tradiție*

1. Introducere

Cea mai frecventă întrebare care se pune referitor la corpusul apocrif este dacă aceste scrieri sunt tot atât de demne de interes ca și cele canonice și dacă nu au rămas accidental în afara Sfintei Scripturi. Probabil cel mai bun răspuns care poate fi dat este de a face cunoscute respectivele scrieri și de a le lăsa să își spună propria poveste.

În calitate de cărți religioase, apocrifele erau menite să consolideze masa credințelor creștine, fie prin dezvoltarea unor doctrine noi (de regulă diferite de cele deja împământenite), fie prin interpretarea celor vechi pentru a le oferi un înțeles nou. Ar fi trebuit să exalte anumite virtuți particulare (precum cinstea, castitatea, înfrânarea, etc.) și să întărească credința în anumite învățături. Pentru toate aceste scopuri, acestea invocă cea mai înaltă autoritate, ele se vor lucra de un martori care au participat la evenimente sau vor să înfățișeze cuvintele pe care profeții le-au rostit.

În calitate de cărți istorice, apocrifele umplu anumite lacune și completează datele lipsă. Ele se aseamănă cu literatura midrașică evreiască. Ele aduc uneori mărturii referitoare la cursul unei întregi tradiții, sprijinindu-i în bună măsură supozițiile. Dacă într-un anumit sens, nu pot fi socotite surse istorice legitime, scrierile apocrife sunt valoroase într-un alt sens. Ele consemnează speranțele, viziunile și fricile oamenilor care le-au redactat. Ele arată ce anume îi interesa, ce anume admirau, ce idealuri nutreau pentru viața

aceasta. Ca producții folclorice sau ca povestiri tematice ele sunt prețioase. Iubitorul de literatură descoperă în ele sursa unei părți considerabile din obiectul cercetării sale și cheia numeroaselor enigme rămase nedescifrate.

2. Apocrife – precizări generale

Cuvintele „apocrif” și „apocrife” au ajuns să însemne în vorbirea curentă, ceva fals, contrafăcut, neadevărat. În mințile celor care le-au aplicat inițial cărților, ele reprezentau termeni ai demnității și respectului, apoi abia au degenerat până la a semnifica abuzul și contrafacerea. La început o carte apocrifă era socotită prea sacră și prea secretă pentru a se afla în mâinile oricui¹. Ea trebuia rezervată doar inițiaților, cercului restrâns al credincioșilor. Pentru a impune respect, astfel de cărți erau atribuite aproape întotdeauna unor personalități venerabile, chiar dacă nu erau îndreptățite să le poarte numele, așa cum avem apocrifele lui Moise și Adam.

Se pretindea că astfel de scrieri fuseseră scoase la lumină mult mai târziu, după lungi perioade de tănuire, de către discipolii credincioși. Cert este că după diverse tranziții, în limbajul Fericitului Ieronim, care a influențat ulterior mai mult decât oricine altcineva cuvântul „apocrif”, acesta a ajuns să însemne fals, contrafăcut, bun de aruncat și probabil demn de dispreț.

Aplicare termenului „apocrife” cărților din anexa Vechiului Testament ce apar în Bibliile noastre a fost reluată de reformatorii din sec al XVI-lea, fără a fi însă conformă nici cu sensul original al cuvântului, nici cu înțelesul pe care Fericitul Ieronim îl dăcea acestuia. Căci unele cărți nu sunt defel contrafăcute sau false. Aici există o oarecare confuzie, iar existența acestei confuzii i-a făcut pe cercetătorii moderni să folosească expresia „pseudoepigrafic” sau fals intitulat, atunci când vor într-adevăr să descrie o carte contrafăcută, ca distinctă de scrierile conținute în „apocrife”.²

Simpla parcurgere a apocrifelor va evidenția caracterul general al acestora precum și diferențele din canon. Trebuie avut în vedere că:

1. Ele au obținut doar o recunoaștere locală, altele au fost făcute cunoscute de către partizanii tendinței pe care acestea trebuiau să o susțină. Dar de regulă, cărțile erau repede respinse și niciodată nu au reușit să se răspândească pe arii extinse.
2. Metoda folosită în aceste compoziții este întotdeauna aceeași, fie că autorul intenționează doar să adune și să ordoneze materialele care circulau în tradiția generală, fie că urmărește să producă un efect dogmatic definit.

---

¹ *Apocalipse apocrife ale Noului Testament*, Editura Herald, București, 2013, p. 10.

² James, M.R., *Old Testament Legends*, Oxford, 2005, p. 25.

3. Revelația lui Ezra

Revelația lui Ezra, este un „kalandologion”³, sau un almanah care descrie un an funcție de prima zi a anului. Condițiile meteorologice, precum ploaie sau secetă, asprimea iernii, abundența recoltelor, chiar și soarta popoarelor și conducătorilor putând fi astfel prevăzută. Nu sunt motive să credem că textul de față ar fi o traducere, dovezile sintactice și gramaticale nu există, astfel este ușor de ajuns la concluzie că nu avem un original nici în limba greacă, nici în vreo limbă semitică. Tipul de scrieri „kalandologion”⁴ erau foarte populare în secolul al IX-lea. Nicefor I a condamnat folosirea cărților de acest fel. Deci, cel mai probabil, cartea este scrisă mai degrabă înainte de secolul al IX-lea.

Nu se știe locul scrierii, dacă este vorba de Europa de Vest sau de Nordul Africii, dar se pare că a fost scrisă de un creștin, pentru că autorul folosește „ziua dumnezeiască” atunci când vorbește de duminică. Popularitatea cărților lui Ezra în acea perioadă, datorată figurii astrologice pe care acesta o reprezenta, face ca numele Ezra să devină un pseudonim pentru cei care scriau preziceri în acea perioadă. Pe lângă textele manuscriselor latine editate de Mercati, mai avem texte în greacă, engleză și franceză veche care îl au pe Ezra ca autor.

Revelația lui Ezra seamănă foarte mult cu tratatul lui Shem, amândouă documentele atestă aceeași credință, anume că începutul anului determină anul per ansamblu. Diferența între ele constă în faptul că în tratatul lui Shem, cel care dă „tonul” anului este semnul zodiacal, nu prima zi a anului. Este foarte probabil ca tratatul lui Shem să fie prototipul textului discutat.⁵

Totodată, se poate observa și o asemănare cu Testamentul lui Solomon, dat fiind faptul că Solomon era considerat magicianul evreilor. Mai târziu, fiindcă Ezra a devenit asociat cu astrologia, acesta a devenit prezicătorul creștinilor și posibil și a evreilor. De asemenea se poate face o paralelă și cu alte kalendologioane medievale, anume cel al lui Bede, alături de alte variante grecești. Deși diferă detaliile, structura este identică. Ele încep cu „dacă prima zi a lunii Ianuarie este luni, această lucruri se va întâmpla”. Autorii au în comun faptul că împărtășesc dorința de a prevesti același lucruri: succesul recoltelor, vremea, războaiele, foametea și starea națiunilor.⁶

---

³ Charlesworth, J, *The Old Testament Pseudepigrapha*, Vol. I, Editura Duke University, North Carolina, USA, 1983, p. 602.

⁴ *The Encyclopedia of Christianity*, Vol. 4, Eerdmans Publishing, 2005, p. 412.

⁵ Charlesworth, J, *The Old Testament Pseudepigrapha*, Vol. I, Editura Duke University, North Carolina, USA, 1983, p. 602.

⁶ *Ibidem*, p. 603.

4. Revelația lui Ezra – traducere proprie după textul lui D.A. Fiensy

Revelația primită de Ezra și de copiii lui Israel în legătură cu desfășurarea anului funcție de prima zi a lunii Ianuarie.

Dacă prima zi este ziua lui Dumnezeu (duminică), iarna va fi caldă, primăvara umedă, toamna se va simți vântul, recoltele vor fi bune, va fi abundență de vaci, miere destulă, vinul va fi bun, fasole îndestulătoare și grădini ușor de cultivat. Bărbații tineri vor muri, vor fi multe lupte și multe jefuiri, totodată se vor auzi vești de la conducători.

Ziua Lunei (luni), atât vara cât și iarna vor fi moderate. Vor fi mari inundații și boli, lupte de infanterie, schimbare de lideri, multe soții se vor lamenta, va fi multă gheață, regii vor muri, vinul va fi bun, albinele vor muri.

Ziua lui Marte (marți), iarna va fi severă și mohorâtă, primăvara va ninge, vara va ploua și toamna va fi uscată. Grânele vor fi scumpe. Va fi o distrugere a porcilor și o molimă bruscă printre vaci. Navigatul va fi periculos, mierea suficientă, inul scump, numeroase incendii, fasole, legume din grădină, uleiul va fi abundent. Femeile și regii vor muri. Vinurile vor fi problematice.

Ziua lui Mercur (miercuri), lanurile vor fi productive, un vin bun, lipsă de fructe, succes în afaceri, distrugerea bărbaților, o iarnă caldă. Toamna va fi moderată. Pericole din partea sabiei, ulei îndestulător, slobozire a răunchilor și măruntaielor. Femei vor muri, va fi foamete în diverse locuri și o vară bună. Ceva nou va fi auzit și va fi miere.

Ziua lui Jupiter (joi), grânele vor fi fără valoare, carnea scumpă, abundență de fructe. Va fi mai puțină miere, iarna moderată, primăvara vântoasă, toamnă bună, vară bună. Distrugere a porcilor și multă ploaie, râurile vor inunda. Uleiul va fi îndestulător, lanurile vor putrezi, fasolea va fi amestecată și pace.

Ziua lui Venus (vineri), face o iarnă moderată, o vară rea, o toamnă uscată, grânele fără valoare, un vin bun, inflamația ochilor. Sugarii vor muri, va fi un cutremur, pericol pentru regi, uleiul va fi abundent, oile și albinele vor muri.

Ziua lui Saturn (sâmbătă) face iarna vântoasă, o primăvară rea, o vară schimbătoare care este vitregită de furtuni, o toamnă uscată, penurie de grâne și in scump. Febrele se vor răspândi, oamenii vor fi vitregiți de diverse boli, bătrânii vor muri.

Prima zi a anului 2020 a căzut miercuri, în anul 2021 a căzut vineri, iar a prima zi a anului 2022 a căzut sâmbătă, iar prima zi a anului 2023 a căzut duminică.

Concluzii

Deși autorul se pare a fi fost creștin, acesta nu a încercat să împace fatalismul celor spuse de el cu credința creștină. Asemenea unui horoscop, textul de mai sus este adevărat în aceeași măsură în care este fals. Se poate folosi cu exactitate pentru preziceri și se poate greși fără margini în același timp, dacă luăm în calcul probabilitățile matematice.

Textele apocrife nu sunt eretice, aceasta nu înseamnă că sunt acceptate cu ușurință de teologia creștină. Totuși ele pun în discuție un raport extrem de delicat, anume raportul dintre teologie și tradiție. Faptul că fiecare teolog autentic simte nevoia să-și pună, în mod public sau personal, problema acestui raport, arată că, întrucât aveam de-a face cu o problemă ce nu și-a găsit încă o rezolvare satisfăcătoare, nevoia unei astfel de rezolvări este manifestă. Apocrifele sunt mai mult decât o recuperare a unui capitol de istorie, au meritul de a constitui un pretext providențial. Aceste documente rămân totuși valoroase pentru că dau mărturie despre modul cum era resimțită în vremurile de demult importanța evenimentelor ce formează temeiul de credință creștin, permițându-ne să surprindem licăriri ale stării de conștiință și ale modurilor de gândire creștine timpurii.